

's-Hertogenbosch, 11 november 2022

HET IS TIJD VOOR ACTIE

Investeer in deelmobiliteit, ook op het platteland

Vroeg in de ochtend met de deelscooter op weg naar het station, om daar de trein te pakken naar school in Eindhoven. Op de weg terug; kort naar Den Bosch met een elektrische deelauto om bij een vriend te eten, en vervolgens weer met een deelfiets naar huis. Zonder eigen auto op een efficiënte manier de hele dag op pad. De trend naar deelmobiliteit is ingezet en komt in rap tempo op ons af. Wij, als jongeren, delen al volop fietsen, scooters en auto's met anderen. De omslag van bezit naar gebruik is bij ons al ingezet. Daarmee zijn wij de katalysatoren van de transitie naar deelmobiliteit. Dat is hard nodig gezien de urgentie van klimaatverandering en de klimaatdoelen waaraan we ons gecommitteerd hebben. Het is daarom zaak om de transitie stevig door te zetten, ook buiten de stad.

Verschil in stad en dorp

Het verschil tussen de Brabantse steden en dorpen is groot. De steden kennen steeds meer autoluwe zones en zitten vol mogelijkheden voor duurzaam (deel)vervoer, die door ons volop gebruikt worden. We zien het autobezit onder jongeren dan ook gestaag dalen in de grote steden. 30% van de Brabanders woont echter in dorpen. Hier zien we dat autobezit, ook onder jongeren, de norm is en onverminderd hoog blijft. Ook blijft het aantal deelauto's steken op ongeveer 100 per 100.000 inwoners t.o.v. 1.000 per 100.000 in de stad. Hetzelfde beeld zien we bij het aanbod voor (elektrische) deelfietsen en scooters zoals GO Sharing of Felyx. In de steden is het aanbod enorm, terwijl er in het landelijk gebied veel minder mogelijkheden zijn. Het aanbieden van deelmobiliteit door commerciële bedrijven is op dit moment vaak financieel niet voldoende aantrekkelijk bij een lage inwonersdichtheid. Jonge forenzen in de buitengebieden kunnen dus niet altijd duurzame keuzes maken, waar jongeren in de stad dat wel kunnen. Met andere woorden: jongeren willen wel af van hun autoafhankelijkheid, maar het aanbod van duurzame hoogwaardige alternatieven in landelijke gebieden is hiervoor niet voldoende.

Ambitie gaat niet ver genoeg

Gelukkig staan duurzaamheid en duurzame mobiliteit hoog op de agenda bij Brabantse gemeenten en de Provincie Noord-Brabant. De ambitie is gedeelde mobiliteit overal in Brabant te realiseren, dus ook op plekken waar minder mensen wonen. De aangedragen oplossingen hebben wat ons betreft echter te weinig aansluiting bij de behoeftes van jongeren. In de 'Visie gedeelde mobiliteit is maatwerk' stipt de Provincie Noord-Brabant een aantal mooie thema's aan zoals deelvervoer op afroep en deelautogebruik, maar nog wel met een conservatieve inslag. Deelmobiliteit wordt genoemd als aanvulling op de eigen auto. Het autobezit is daarmee nog steeds de norm, terwijl de trend juist is dat jongeren minder waarde hechten aan individueel (auto)bezit. Ook worden mobiliteitshubs aangemerkt als knooppunten van de toekomst. Deze hubs zijn fysieke locaties waar verschillende vormen van mobiliteit samenkomen. Uit onderzoek van de Jonge Klimaatbeweging onder jongeren blijkt echter dat niet de hub, maar juist de mens centraal moet staan in het aanbod van mobiliteit. Dynamisch (zelfrijdend) openbaar vervoer dat via een app op afroep naar je toe komt, in plaats van hubs waar je naartoe moet gaan. Dat voorkomt dat mensen alsnog een eigen auto willen kopen.

Toekomstproof en innovatieve oplossingen

Er ligt een opgave om duurzame mobiliteit onder jongeren overal toegankelijk te maken, ook in de dorpen. Jonge forenzen willen graag, maar de mogelijkheden om zich op een duurzame manier te verplaatsen ontbreken:

1. Sluit als overheden en vervoersbedrijven aan bij de oplossingen die wij als jongeren zelf zien. Wij zien de oplossing in uitstootvrij openbaar vervoer en delen met elkaar. Alle langere afstanden leg je af met openbaar vervoer, aangevuld met elektrische (deel)fietsen om op je uiteindelijke bestemming te komen. In gevallen waarin dit niet mogelijk is, brengt een elektrische (deel)auto uitkomst. Eigen bezit van een auto zien we als impopulair en overbodig.

2. Investeer in vernieuwende duurzame mobiliteitsconcepten en deel mooie voorbeelden. Inventariseer kansen en behoeften. En betrek ons daarbij. Slimme communicatie is noodzakelijk om jongeren te binden en boeien. Een mooi voorbeeld is de gemeente Maashorst. Hier kunnen inwoners een deelauto pakken die gedurende de dag ook door gemeenteambtenaren wordt gebruikt. Iets dergelijks doet ook de gemeente Venlo, waar de gemeente een x aantal kilometers garandeert aan de aanbieder. De voorbeelden zijn nog niet grootschalig maar we zien dat creatieve concepten van de grond komen. Ook in landelijk gebied. Denk aan het autodeelconcept OnzeAuto, waarbij buurtbewoners een auto delen en gezinnen hun tweede auto verkopen. Ook zien we fanatieke dorpsraden die zich inzetten voor de aanschaf van deelauto's en waarbij gemeenten vervolgens de laadpaalvoorzieningen faciliteren.

3. Blijf in ieder geval op de kortere termijn investeren in goede busverbindingen. Autoafhankelijkheid is een issue buiten de stad, en dat wordt alleen maar groter als de bus ook wegvalt. Uit een recent rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving blijkt dat bereikbaarheid van voorzieningen voor mensen die wonen in landelijk gebied of in suburbane kernen een stuk lager is geworden, zeker als ze gebruik willen maken van het openbaar vervoer. Bussen weghalen betekent nu grotere afhankelijkheid van de auto en dus minder kans op deelmobiliteit. Als jongeren eenmaal een auto hebben aangeschaft, zullen ook zij niet zo snel de stap terug zetten. Op de langere termijn zien we wel dat de bus een achterhaald concept is en zullen we naar andere vormen van vervoer dat op afroep naar je toekomt, moeten gaan.

4. Geef de fiets voorrang. Stel de aanleg van fietspaden niet uit. De fiets is het vervoersmiddel van de toekomst. Het is snel, schoon en gezond en past in het model van deelmobiliteit voor jong en oud. De elektrische fiets wordt steeds meer omarmd, ook door ons. Zeker jongeren die buiten de stad wonen en bijvoorbeeld meer dan 15 kilometer moeten fietsen naar school, opleiding of stage. De elektrische fiets vervangt de behoefte die vroeger onder jongeren bestond om een brommer of scooter aan te schaffen. Zorg dus dat fietsen hip en aantrekkelijk blijft, zeker bij deze jonge doelgroep, want eenmaal in de auto is het lastig ze eruit te krijgen.

Maak werk van deelmobiliteit

Het wordt hoog tijd om het mobiliteitsgedrag van jongeren niet als afwijkend te zien, maar als nieuwe norm. Wij zijn immers de katalysator in de transitie naar duurzame mobiliteit! Zorg dat wij de delers van de toekomst blijven en stimuleer ook andere generaties het voorbeeld van de jongeren te volgen. Faciliteer als overheid de doorontwikkeling en uitvoering van duurzame mobiliteitsconcepten die aansluiten bij het mobiliteitsbeeld van jongeren. Zorg dat het goede gesprek tussen verschillende generaties plaatsvindt. Zorg dat (commerciële) aanbieders van deelmobiliteit en regionale overheden de handen ineenslaan. Alleen zo pakken we echt door op de ingezette trend naar deelmobiliteit en geven we jongeren zicht op een duurzaam, mooi en gezond Brabant.

Rens Mulder en Ko Hamelink, raadsleden van de Raad Young Professionals Brabant, onderdeel van BrabantAdvies.

BrabantAdvies wil het beste voor Brabant en de Brabanders. Het jonge geluid uit de Young Professionals Brabant draagt bij aan de toekomstbestendigheid van de adviezen van BrabantAdvies.